

**Program profilaktyczny
i wychowawczy
Przedszkola Nr 4 im. „Krainy Uśmiechu”
w Łaziskach Górnych**

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Cele programu	4
3. Bloki tematyczne programu:	
- promocja zdrowia – zdrowy styl odżywiania	5
- higiena osobista i higiena otoczenia	6
- bezpieczne poruszanie się po drogach	7
- bezpieczeństwo podczas zabaw	8
- zagrożenia ze strony dorosłych	9
- zagrożenia wynikające z nieznanymi środowisk przyrodniczych	10
- groźne przedmioty i urządzenia	11
- ruch w życiu człowieka	12
4. Metody i formy pracy	13
5. Ewaluacja programu	14

1.WSTĘP

Wiek przedszkolny jest specyficznym okresem w życiu dziecka, mającym istotny wpływ na zmiany zachodzące w jego indywidualnym rozwoju. Profilaktyka skierowana do dzieci w tym wieku powinna łączyć wiedzę i doświadczenie.

Niniejszy program profilaktyczny ma za zadanie wspomagać edukację dzieci w wieku przedszkolnym w zakresie bezpiecznych zachowań. Jego celem jest odpowiednio wczesne uświadomienie dzieciom zagrożeń, które mogą wystąpić w przedszkolu, w domu, na drodze oraz ograniczenie liczby niebezpiecznych zdarzeń z udziałem dzieci.

Ponadto treści zawarte w programie dotyczą kształtowania postaw sprzyjających odpowiedzialności za własne bezpieczeństwo. Właściwa ich realizacja powinna w przyszłości umożliwić wytworzenie się określonych kompetencji u dzieci, ułatwiając im funkcjonowanie w życiu oraz dbałość o własne bezpieczeństwo.

Obowiązkiem osoby dorosłej jest stwarzanie każdego dnia warunków sprzyjających spontanicznej i zorganizowanej aktywności ruchowej dziecka w warunkach bezpieczeństwa i zdrowia. Zatem program ten kierowany jest nie tylko do przedszkolaków, ale również do nauczycieli i rodziców. Dorośli powinni ukazywać dzieciom wartości zdrowia jako potencjału, którym dysponują, kształtować poczucie odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo, wyposażyć w wiedzę i umiejętności, ukształtować pewne postawy i nawyki wobec zdrowia i bezpieczeństwa. Zadaniem dorosłych jest wychować zdrowe, aktywne, wrażliwe, odporne psychicznie i fizycznie dziecko.

2.CELE PROGRAMU

Cele:

- Uświadomienie dzieciom, że nie zachowanie ostrożności może spowodować różne wypadki: oparzenia, skaleczenia, stłuczenia,
- Uświadomienie niebezpieczeństw grożących na drodze,
- Uświadomienie dzieciom niebezpieczeństw wynikających z przypadkowych spotkań z nieznajomymi,
- Rozumienie zakazu zbliżania się do nieznanych zwierząt, np. psów,
- Rozwijanie wiedzy na temat postępowania w sytuacji zagrożenia,
- Rozumienie zakazu spożywania nieznanych owoców, roślin, pokarmów nieznanego pochodzenia, lekarstw,
- Zachęcanie do konieczności dbania o jamę ustną,
- Kształtowanie nawyków higienicznych – podnoszenie poziomu kultury jedzenia,
- Uczucie odpowiedzialności za siebie i swoje zdrowie,
- Wzbudzanie zaufania do policjanta,
- Zdawanie sobie sprawy z niebezpieczeństw wynikających z zabawy zapałkami,
- Tworzenie warunków sprzyjających spontanicznej i zorganizowanej aktywności ruchowej dziecka, a przez to rozwijanie jego sprawności fizycznej.

3.BLOKI TEMATYCZNE PROGRAMU

<i>Promocja zdrowia – zdrowy styl odżywiania</i>	
Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - spożywać nadmiernej ilości słodyczy, chipsów, - rozmawiać podczas spożywania posiłków, - przebywać w otoczeniu zbyt głośnych zjawisk akustycznych będących przyczyną zmęczenia i zdenerwowania, - korzystać z tych samych naczyń, - wspólnie z inną osobą lizać lizaka, żuć gumę itp.	<ul style="list-style-type: none"> - o potrzebie stosowania profilaktyki zdrowotnej (np. szczepienia ochronne, zdrowe żywienie) - co jest przyczyną powstania próchnicy u dzieci, - że pijąc mleko poprawia stan uzębienia, - że należy posiadać nawyk poprawnego posługiwania się sztućcami, serwetką, - że należy kulturalnie zachowywać się podczas spożywania posiłków, - że należy spożywać zdrowe produkty (nabiał, kasze, ciemne pieczywo) - że należy spożywać dużą ilość owoców i warzyw jako źródła witamin, - o potrzebie wypoczynku, - o potrzebie przebywania w wentylowanych pomieszczeniach, - o konieczności zasłaniania ust podczas kaszlu i kichania, - o konieczności korzystania z chusteczek higienicznych podczas kataru, - o konieczności nie stykania się bezpośrednio z osobą zaraźliwie chorą.

Higiena osobista i higiena otoczenia

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - korzystać z przedmiotów osobistych należących do innych, - oglądać telewizji do późnych godzin wieczornych, - dotykać oczu brudnymi palcami, - wkładać brudnych rąk do buzi, - wkładać ciał obcych do nosa, ucha, - dłubać w nosie.	<ul style="list-style-type: none"> - o konieczności mycia rąk po wyjściu z toalety, - o zachowaniu prawidłowej kolejności mycia rąk, twarzy, zębów, - o konieczności posługiwania się grzebieniem, - o dbałości o czystość uszu, szyi, paznokci – całego ciała, - o zachowaniu intymności w trakcie załatwiania przez innych potrzeb fizjologicznych, - fizjologicznych konieczności kontrolowania swojego wyglądu (fryzura, czystość ubrania) - fizjologicznych konieczności chodzenia do snu o tej samej porze, - o znaczeniu regularnego rozkładu dnia dla zdrowia człowieka, - że należy rysować, malować tylko przy dobrym oświetleniu, - że należy nie nadużywać głosu, krzyków i hałaśliwego zachowania, - o konieczności ochrony układu nerwowego przed zbyt silnymi bodźcami, przeżyciami, wzruszeniami, - o konieczności oddychania nosem a nie ustami, - o konieczności zmieniania codziennie bielizny.

Bezpieczne poruszanie się po drogach

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - bawić się w pobliżu jezdni, - poruszać się po drogach bez opieki osób dorosłych.	<ul style="list-style-type: none"> - jakie są zasady ruchu drogowego dla pieszych, - jakie jest znaczenie wybranych znaków drogowych: informacyjnych i ostrzegawczych, - jakie niebezpieczeństwa mogą go spotkać jako uczestnika ruchu drogowego w najbliższym otoczeniu, jak ich unikać lub pokonywać, - o konieczności noszenia różnych elementów odblaskowych w czasie poruszania się po drogach (szczególnie poza miastem, w czasie od późnej jesieni do wczesnej wiosny i przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych) - że policjant jest osobą, do której zawsze może się zwrócić o pomoc, gdy znajdzie się w niebezpiecznej sytuacji, - jak jest rola pracy policjanta w ruchu drogowym, - jakie są zasady bezpiecznego podróżowania jako pasażer samochodu osobowego (zajęcie miejsca w foteliku, zapięcie pasów, zachowanie spokoju podczas jazdy) - jakie są zasady bezpiecznego i kulturalnego zachowania się w środkach komunikacji publicznej.

Bezpieczeństwo podczas zabaw

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - oddalać się z miejsca zabawy bez zgody i wiedzy osoby dorosłej, - podejmować niebezpiecznych zabaw np. podstawianie nóg kolegom, popychanie kolegów, zabaw procą - wspinania się na drzewa, wspinania się na meble, - bawić się w „małego chemika”, - bawić się w miejscach niedozwolonych np. usytuowanych zbyt blisko jezdni, na wysokich przyzmach piachu, na stromych zboczach, w pobliżu zbiorników wodnych, na terenach budowy, na wysypiskach śmieci.	<ul style="list-style-type: none"> - o konieczności informowania dorosłych o uszkodzonych zabawkach i sprzęcie, - o konieczności zgłaszania osobie dorosłej zauważonego niebezpieczeństwa, - o konieczności zgłaszania osobie dorosłej wszelkich dolegliwości, skaleczeń czy złego samopoczucia, - jak oznaczone są miejsca niebezpieczne, - o zakazie czepiania się pojazdów pozostających w spoczynku lub ruchu, - o zasadach bezpiecznego korzystania z podstawowego sprzętu sportowego (sanki, rower, hulajnoga, rolki), - o przestrzeganiu zasad korzystania z różnorodnych materiałów, przyborów - że biegać można tylko w ogrodzie lub miejscu do tego dostosowanym (sala gimnastyczna), - że podczas schodzenia ze schodów korzystamy z poręczy, - że tak powinno poruszać się po budynku i w ogrodzie aby nie zagrażać bezpieczeństwu swojemu i innym, - i przewidywać, jakie są konsekwencje prowokowania sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu innych dzieci, - znajomość imienia, nazwiska oraz własnego adresu zamieszkania.

Zagrożenia ze strony dorosłych

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - ufać dorosłemu, który:<ul style="list-style-type: none"> • coś obiecuje dziecku i chce je gdzieś zaprowadzić • częstuje dziecko słodyczami i daje drobne prezenty • prosi dziecko, żeby pomogło mu dojść na inną ulicę - iść na spacer z obcą osobą, - wsiadać do pojazdu osób nieznanym, - pod nieobecność rodziców dziecko powinno mieć zakaz zapraszania do domu kolegów, - otwierać, gdy ktoś dzwoni lub puka do drzwi pod nieobecność rodziców, - podawać obcym swojego adresu domowego gdy o to poproszą, - opowiadać o tym co i gdzie znajduje się w domu, - zostawiać swoich rzeczy na placu zabaw, w parku bez opieki.	<ul style="list-style-type: none"> - że gdy znajdzie się w trudnej sytuacji i gdy zaczyna się bać, należy zwrócić się o pomoc do: policjanta, sąsiadki, itp. - jak ma się zachować w razie zagubienia się w tłumie, sklepie - że człowiek, który ma złe intencje może mieć przyjemną powierzchowność, może być miły.

Zagrożenia wynikające z nieznanymi środowisk przyrodniczych

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - podchodzić i dotykać dzikich zwierząt, - bez zgody i obecności właściciela podchodzić do psa, karmić, nie mówiąc o drażnieniu, - wchodzić na teren, którego pilnuje pies, - wkładać do ust i jeść nieznanymi roślin, owoców, grzybów i potraw niewiadomego pochodzenia.	<ul style="list-style-type: none"> - jak wygląda tabliczka informująca, że teren jest strzeżony przez psa, - jak zachować się na widok biegnącego psa w jego kierunku, aby uniknąć pogryzienia, - które rośliny są szczególnie niebezpieczne dla człowieka, - co dzieje się gdy człowiek zje coś trującego i jak ważna jest wtedy szybka pomoc medyczna.

Groźne przedmioty i urządzenia

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - samowolnie naprawiać i dotykać instalacji elektrycznej, - używać urządzeń elektrycznych, - samodzielnie podłączać urządzeń do prądu, - przenosić i zapalać otwartego ognia, - samodzielnie leczyć się z domowej apteczki, - bawić się kuchenką gazową, - bawić się ostrymi przedmiotami, - bawić się środkami czystości, ochrony roślin, - wychylać przez okno, - zostawiać odkręconego kranu, - zbliżać się do pracujących maszyn i urządzeń, - wspinać się na wysokie, niestabilne konstrukcje, - bawić się zapalkami, - zbliżać się do przedmiotów grożących poparzeniem, - wykorzystywać lekarstw i środków chemicznych do zabawy.	<ul style="list-style-type: none"> - jakie są zasady bezpiecznego posługiwania się przyborami np. nożyczki, dziurkacz, zszywacz, - jak właściwie się zachować w czasie awarii w budynku np. zalania, braku prądu, - jak zachować się w sytuacji zagrożenia w wyniku pożaru, - jakie są numery telefonów instytucji niosących pomoc w sytuacji zagrożenia (997-policja, 998-straż pożarna, 999-pogotowie ratunkowe).

Ruch w życiu człowieka

Dziecko nie powinno:	Dziecko powinno wiedzieć:
<ul style="list-style-type: none"> - przebywać zbyt długo na słońcu, - przebywać na słońcu bez nakrycia głowy, - przebywać zbyt długo na dworze podczas bardzo niskich temperatur (poniżej -10 stopni C) - kąpać się w miejscach niedozwolonych i bez obecności osoby dorosłej, - bawić się na dworze w miejscach gdzie przebywanie dziecka jest zabronione, - ślizgać się na zamrzniętych zbiornikach wodnych.	<ul style="list-style-type: none"> - o potrzebie częstego przebywania na powietrzu w każdej porze roku, - o zachowaniu odpowiedniego ubioru dostosowanego do warunków pogodowych, - o konieczności brania udziału w zabawach i ćwiczeniach ruchowych w sali i na powietrzu, - o konieczności zaspokajania pragnienia podczas ćwiczeń.

4.METODY I FORMY PRACY

Metody pracy:

- metody podające: opowiadanie, pogadanka, historyjka obrazkowa, wiersze, piosenki, praca z tekstem
- metody problemowe: gry dydaktyczne
- metody aktywizujące: drama, wystawa (ekspozycja), pokaz
- metody praktyczne: ćwiczenia, gry dydaktyczne, zabawy intelektualne.

Formy pracy:

- praca indywidualna,
- zabawa oraz inne rodzaje działalności dzieci pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy,
- czynności samoobsługowe dzieci oraz praca użyteczna,
- spacer i wycieczki,
- zajęcia organizowane przez nauczycielkę z całą grupą lub prowadzone w mniejszych zespołach,
- udział w imprezach i uroczystościach organizowanych w przedszkolu i poza nim
- udział w konkursach.

5.EWALUACJA PROGRAMU

Oceny efektów realizacji „Programu profilaktycznego”, obok bieżącego monitorowania, dokonuje się na półrocznej i końcowej radzie pedagogicznej. Podstawę dla formułowania ocen realizacji programu będą stanowiły:

- wnioski z obserwacji zachowań dzieci,
- rozmowy z rodzicami,
- rozmowy z nauczycielami,
- analiza dokumentów – dziennik, plany wynikowe grupy,
- osiągnięcia w konkursach,
- badania ankietowe.

BIBLIOGRAFIA

1. Balcerek M: *Prawa dziecka*. PWN, W-wa 1997.
2. Kowalewska J: *Budowanie systemu wartości w programie wychowania*. „Wychowanie w przedszkolu” Nr 7, 2001.
3. Polańczyk A: *Dziecko i jego prawa*. Edukacja w przedszkolu. RAABE.
4. Wójcik U: *Dziecko istotą społeczną*. Edukacja w przedszkolu. RAABE.